

Analyse marint restråstoff 2020:

Tilgjengelighet og anvendelse av marint restråstoff fra norsk fiskeri- og havbruksnæring

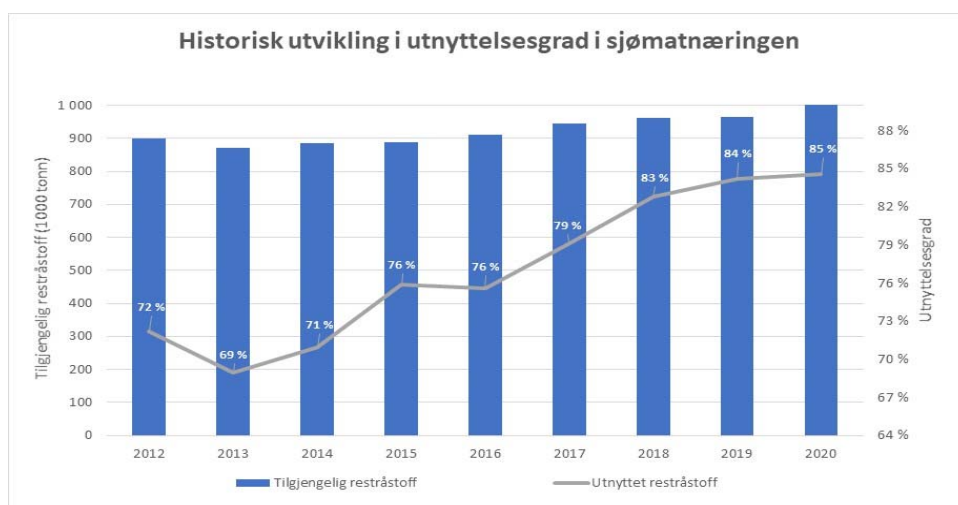
Marint restråstoff utgjør en viktig verdiskapende ressurs i norsk fiskeri- og havbruksnæring. Majoriteten av volumene blir utnyttet på en god måte, men det er likevel et potensial for å øke utnyttelsesgraden, særlig fra hvitfisksektoren. Av fangst og produksjon på ca. 3,77 millioner tonn for samlet norsk sjømatnæring, oppstod det ca. 1 020 000 tonn restråstoff i 2020. Omtrent 85 % eller 861 000 tonn ble utnyttet til ulike typer anvendelser.

Hva er restråstoff?

Som restråstoff defineres det som ikke er primære hovedprodukt ved anvendelse av et råstoff. Eksempler på restråstoff er slo (mage, tarm og andre indre organer), hoder, rygg og spol, skinn og buklist. Primære råstoffer er fisk og skalldyr (krepssdyr og bløtdyr) som oppdrettes og fanges fra norske kvoter i norske farvann og/eller landes i Norge.

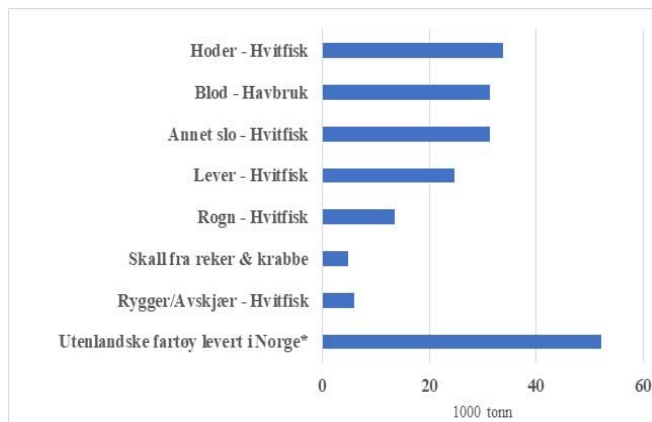
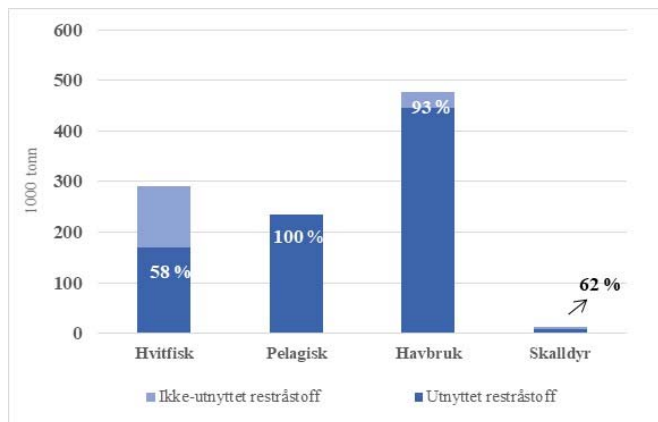
Hvor mye restråstoff utnyttet fra Norsk sjømatnæring?

Samlet utnyttelsesgrad av marint restråstoff i Norsk sjømatnæring i 2020 ble beregnet til 85 %, det høyeste målt så langt. Fra figuren under ser en at utnyttelsesgraden har økt kontinuerlig siden 2013. Dette er i hovedsak drevet av en økning innenfor hvitfisksektoren, hvor en har forflyttet seg fra rundt 40-45 % til rundt 60 % de siste år. Dette skyldes først og fremst at kystflåten tar vare på stort sett alt av råstoff, mens den større, havgående flåte har introdusert nyere fartøy med mulighet for bedre ivaretagelse og prosessering av restråstoff til havs. I tillegg har det blitt utviklet nye markeder for humant konsum basert på restråstoff utenfor Norges grenser. Innenfor Pelagisk sektor utnyttes 100 % av restråstoffet, mens i havbruksnæringen utnyttes alt utenom fritt blod, som bringer havbruksnæringen til ca. 93 % utnyttelse.

Hva utnyttes ikke?

Omtrent 158 000 tonn restråstoff, hovedsakelig fra hvitfisksektoren (78 %) ble ikke utnyttet i 2020. Dette skyldes særlig sløying eller prosessering ombord de havgående fartøyene hvor restråstoff ikke bringes til land, men også påvirkning av COVID-19 som gjorde at markedene endret seg raskt, både for hovedprodukt og produkter av restråstoff. De største andelen av ikke-utnyttet restråstoff i 2020 var hoder, slo og lever fra hvitfisksektoren, og fritt blod fra havbruksnæringen.

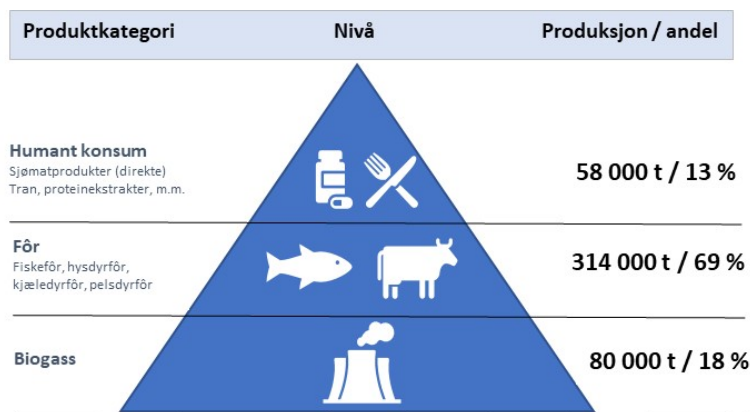

Hovedmarkedsområder

I prosjektserien er det sett på hvilke anvendelser restråstoffet går til, samt hvilke produktgrupper som dannes. Konsumkategorien inneholder ulike typer sjømatprodukter, tran og ekstrakter og er en kategori som har vokst med 20 % siden 2017. Dette er hovedsakelig drevet av økt fokus på bærekraft og sirkulær økonomi, som har intensifisert FoU-fokuset for å utvikle høyverdi produkter for humant konsum.

I 2020 endte ca. 314 000 tonn til ulike fôrprodukter. Dette er—og har vært—den største produktgruppen over lengre tid. Fôrkategorien inkluderer fiskefôr, husdyrfôr, pelsdyrfôr og pet-food.

Den tredje kategorien er biogass/energi som i hovedsak produseres i Danmark, men som de siste årene har økt sin produksjon i Norge ved etablering av biogassanlegg.

Visningsverktøy

I fjor ble det for første gang i prosjektserien opprettet et visningsverktøy for restråstoff, hvor formålet er å gjøre det enklere å hente ut data for brukere. Verktøyet er nå oppdatert med 2020-data og kan leses på både norsk og engelsk. I fortsettelsen av prosjektperioden vil verktøyet videreutvikles. Følg linken under for å se nærmere på verktøyet.

<https://www.marintrestrastoff.no/>

Prosjektet er finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF). <https://www.fhf.no/>

Finansiert av:

KONTAKTPERSON:

Magnus Stoud Myhre
+47 908 41 867
magnus.myhre@sintef.no